

Správa o priebehu a následkoch povodní v Slovenskej republike

v roku 2007.

V marci roku 2007 bola spracovaná a predložená na rokovanie vlády Slovenskej republiky Správa o povodniach za obdobie máj – december 2006. Prerokovaná vládou SR bola 23. mája 2007 a bolo k nej prijaté uznesenie č. 448/2007.

Vo februári roku 2007 intenzívna zrážková činnosť vyvolala stúpnutie hladín na tokoch na území západnej Ukrajiny, čo sa následne prejavilo aj stúpnutím hladiny na tokoch Latorica a Bodrog. Táto situácia si vyžiadala vyhlásenie II. stupňa povodňovej aktivity Ústrednou povodňovou komisiou. Na vodných tokoch nebolo potrebné vykonať mimoriadnu manipuláciu, manipulovalo sa v zmysle platných manipulačných poriadkov. Obdobná situácia nastala aj v marci 2007, keď bol znovu na Latorici vyhlásený II. stupeň povodňovej aktivity. Po vyhlásení povodňových stupňov bola aktivovaná hliadková činnosť a zabezpečované sledovanie a monitorovanie hydrologickej situácie.

V priebehu letného obdobia roka 2007 sa vyskytli povodne prevažne v dôsledku intenzívnej zrážkovej činnosti počas krátkeho obdobia – tzv. privalové zrážky. Zrážkovou činnosťou došlo k zvýšenému povrchovému odtoku, vybreženiu vodných tokov a zaplaveniu časti intravilánov a extravilánov obcí a miest. Privalová voda zaplavila poľnohospodárske pozemky, záhrady, suterény rodinných domov, domové studne, žumpy, chodníky, miestne komunikácie a štátne cesty. Došlo k poškodeniu mostových objektov a lávok.

Mimoriadne výdatné zrážky vo forme dažďa v prvej polovici septembra 2007 spôsobili zvýšenie vodnej hladiny na rieke Dunaj. V stanici Komárno ovplyvnil hladinu na dolnom úseku Váhu zamedzením jeho plynulého odtoku a spôsobil vzduť v stanici Kolárovo. Výrazné zrážky vo forme trvalého dažďa, ktoré spadli v dňoch 5. – 7. 9. 2007 v regióne Moravskosliezskych Beskýd, Hrubého a Nízkeho Jeseníka, spôsobili výrazný vzostup vodných hladín v pramennej oblasti toku Morava a jej prítokov, hlavne na Bečve, kde boli dosiahnuté hodnoty prevyšujúce III. stupeň povodňovej aktivity. Následne došlo k výraznému stúpaniu hladiny rieky Moravy aj na slovenskom území.

V dôsledku dlhotrvajúcich dažďových zrážok v septembri 2007 došlo k vystúpeniu vody z koryta vodného toku Kysuca a jej prítokov a k následnému zaplaveniu územia. Povodňová situácia bola ďalej charakteristická privalovými vodami u miestnych vodných

tokov, ktoré boli spôsobené extrémnou zrážkovou činnosťou a nestačili odvádzať vodu z postihnutého územia, dochádzalo k vybrežovaniu a podmývaniu brehov potokov. Následkami povodňovej situácie v jednotlivých katastroch obcí došlo k poškodeniu miestnych komunikácií a pilierov mostov, brehových opevnení vodných tokov, k zníženiu prietoku vodných tokov naplaveninami a zosunom svahov, ktoré ohrozovali rodinné domy. Boli zaplavené pivnice, záhrady a v menšom rozsahu i obytné domy občanov.

Počas vzniku povodňovej situácie boli vyhlásené stupne povodňovej aktivity a aktivované príslušné povodňové komisie, vykonávaná hliadková činnosť a opatrenia na uvoľňovanie prietoku vo vodných tokoch. Priebeh vyhlasovania a odvolávania povodňových stupňov je uvedený v prílohe A1.

Najviac postihnutým počas povodní v roku 2007 bol sever Slovenska. V Žilinskom kraji bolo povodňami postihnutých 33 obcí, v Prešovskom kraji 19 obcí. V Žilinskom kraji bolo povodňami postihnutých 2103 obyvateľov. Povodne v tomto období celkovo zaplavili územie o výmere 339,54 ha. Prehľady o následkoch spôsobených povodňami v roku 2007 sú uvedené v prílohe A2.

Ochranu pred povodňami vykonávali predovšetkým občania postihnutých regiónov v spolupráci s príslušníkmi hasičských a záchranných zborov, hasičských jednotiek a pracovníkov správcov predmetných vodných tokov. Povodňové situácie si vyžiadali nasadenie najväčšieho množstva síl na ochranu pred povodňami v Žilinskom kraji, kde sa zúčastnilo povodňových prác 1 188 osôb. Počas vykonávania povodňových záchranných a povodňových zabezpečovacích prác bolo v roku 2007 nasadených 2 043 osôb, ktoré odpracovali celkovo 24 128 hodín. Ďalšie údaje sa nachádzajú v prílohe A3.

V prílohe A4 uvádzame podrobný prehľad o použitých technických prostriedkoch a prehľad použitého materiálu na ochranu pred povodňami.

Náklady vynaložené na povodňové zabezpečovacie práce počas II. a III. stupňa povodňovej aktivity sú uvedené v prílohe A5. Tieto náklady predovšetkým vykonávajú správcovia vodných tokov. Náklady na povodňové zabezpečovacie práce sú vyčíslené vo výške 6 392 660 Sk.

Náklady na výkon záchranných prác v roku 2007 dosiahli 9 137 240 Sk, v Žilinskom kraji boli vyčíslené na 6 061 000 Sk a v Prešovskom kraji na 2 105 953 Sk. Náklady na záchranné práce sú detailne spracované v prílohe A6.

Náklady na záchranné a zabezpečovacie práce predstavujú najmä refundáciu nákladov, ktoré na tieto práce už boli v príslušnom období vynaložené, resp. ide o finančné prostriedky na úhradu záväzkov, ktoré jednotlivé subjekty zúčastnené na záchranných a zabezpečovacích prácach evidujú voči dodávateľom stavebných materiálov a niektorých služieb.

V priebehu roka 2007 neboli vyčíslené náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva, za poskytnutie osobnej pomoci a vecného prostriedku ani náhrady škôd spôsobených plnením opatrení na ochranu pred povodňami (príloha A7).

Najväčšie škody spôsobili povodne v roku 2007 predovšetkým na majetku obcí Žilinského kraja 40 327 000 Sk, z toho až 32 622 000 Sk na cestách a mostoch. Vyhodnotenie škôd spôsobených povodňami na majetku v územnej pôsobnosti orgánov verejnej správy v roku 2007 sú v prílohe A8.

Celkové náklady a škody spôsobené povodňami v roku 2007 teda predstavujú **125 106 900 Sk**, z toho náklady na povodňové **záchranné práce 9 137 240 Sk**, náklady na povodňové **zabezpečovacie práce 6 392 660 Sk**, poškodené a narušené **protipovodňové opatrenia na vodných tokoch 34 665 000 Sk** a **škody na majetku** vo výške **74 912 000 Sk**.

Sumarizáciu nákladov na záchranné a zabezpečovacie práce, ako aj škody spôsobené povodňami v roku 2007 a doplnok za rok 2006 uvádzame v prílohe C.

V predkladanej správe sú náklady a povodňové škody bližšie špecifikované a navrhuje sa spôsob úhrady nákladov na záchranné a zabezpečovacie práce. Škody a náklady boli vyhodnotené podľa zásad zákona č. 666/2004 Z. z. o ochrane pred povodňami a jeho vykonávacích predpisov; vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 386/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o predkladaní priebežných informatívnych správ počas povodní a súhrnných správ o priebehu a následkoch povodní a o vykonaných opatreniach a vyhlášky č. 387/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vyhodnocovaní a uhrádzaní povodňových zabezpečovacích prác, povodňových záchranných prác, škôd spôsobených povodňami a nákladov na činnosť povodňových orgánov štátnej správy ochrany pred povodňami.

V zmysle vyššie uvedenej platnej legislatívy podľa § 40 ods. 3 zákona č. 666/2004 Z. z. o ochrane pred povodňami sa náklady, ktoré vznikli pri vykonávaní povodňových zabezpečovacích prác počas stavu pohotovosti a stavu ohrozenia a pri vykonávaní povodňových záchranných prác počas stavu ohrozenia uhrádzajú z na to vytvorenej rezervy štátneho rozpočtu v kapitole Všeobecná pokladničná správa.

V období počas predloženia správy o povodniach za obdobie máj – december 2006 nemali všetky obce vyhodnotené povodňové škody a vykonané opatrenia. Súhrnné správy, prostredníctvom krajského úradu životného prostredia, zaslali dodatočne, avšak až po schválení správy o povodniach v máji 2007. Týka sa to týchto obcí a miest Bratislavského kraja: Prietrž, Plavecký Peter, Gbely, Jablonica, Letničie, Petrova Ves a Mokrý Háj, v Prešovskom kraji obce Brezov a Ľutina a obec Nálepko v Košickom kraji. Súhrnné správy za tieto obce a mestá sú súčasťou tejto správy o povodniach a nachádzajú sa v prílohách B1 - B3.

Súčasťou tejto správy je aj požiadavka Krajského úradu životného prostredia v Prešove o dodatočné vyplatenie nákladov na povodňové zabezpečovacie práce počas III. stupňa povodňovej aktivity, ktoré vykonal pán Ing. Peter Zakuťanský ako riaditeľ Obvodného úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v Prešove počas povodne v období 4. – 6. júna 2006. V zmysle príkazu prednostu Obvodného úradu životného prostredia v Prešove č. 3/2006 pán Zakuťanský zabezpečoval monitoring povodňovej situácie, sledovanie vývoja a prípravu podkladov pre rozhodnutie povodňovej komisie obvodu Prešov prácou nadčas.

Z doplnených podkladov za rok 2006 (prílohy B1 – B3) vyplývajú požiadavky na refundáciu nákladov na povodňové záchranné a zabezpečovacie práce vo výške 816 354,8 Sk. Podklady boli doplnené aj o sumarizáciu škôd spôsobených povodňami v Bratislavskom kraji, ktoré sú vyčíslené vo výške 2 244 600 Sk. Vzhľadom na to, že v predchádzajúcej správe vláda SR svojím uznesením č. 448/2007 z 23. mája 2007 nerozhodla o úhrade spôsobených škôd, s realizáciou úhrady týchto doplnených škôd sa neuvažuje.

Po predložení súhrnných správ úradmi životného prostredia a spracovaných podkladov od jednotlivých rezortov sú v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia **nárokovateľné** povodňové záchranné a povodňové zabezpečovacie práce vo výške 16 019 254,8 Sk. Náklady na povodňové záchranné práce vykonané Žilinským samosprávnym krajom vo výške 327 000 Sk nie sú nárokovateľné, pretože neboli vykonané na základe rozhodnutia krajskej alebo obvodnej povodňovej komisie a boli vykonávané na ochranu vlastného majetku. Na základe toho sa **v návrhu uznesenia navrhujú uhradiť** záchranné a zabezpečovacie práce, ktoré boli vykonané na základe rozhodnutí krajských a obvodných povodňových komisií počas povodní v roku 2007 a doplnené z roku 2006, **záchranné práce** v sume **9 621 109,5 Sk** (z roku 2007 – 8 810 240 Sk a z roku 2006 – 810 869,5 Sk), **zabezpečovacie práce** vo výške **6 398 145,3 Sk** (z roku 2007 – 6 392 660 Sk a z roku 2006 – 5 485,3 Sk). Na základe toho Ministerstvo

životného prostredia SR v spolupráci s Ministerstvom vnútra SR navrhuje v uznesení vlády SR z tejto sumy refundovať náklady na vykonané záchranné a zabezpečovacie práce v plnej miere, čo predstavuje **16 019 254,8 Sk** (príloha D).

V minulosti bolo zvykom, že vláda SR vo svojom uznesení čiastočne uhradila vzniknuté škody či už na protipovodňových opatreniach alebo na majetku obce (na miestnych komunikáciách, vodovodoch, kanalizáciách a čistiarniach odpadových vôd). Z tohto dôvodu sa v tejto Správe **navrhuje uhradiť 50 % škôd** vzniknutých na majetku obcí (na miestnych komunikáciách, vodovodoch, kanalizáciách a čistiarniach odpadových vôd), čo predstavuje **22 431 000 Sk**, ďalej 50 % škôd na majetku žilinského samosprávneho kraja (**6 610 000 Sk**) a 50% škôd na protipovodňových opatreniach na vodných tokoch v správe vodného a lesného hospodárstva vo výške **17 332 500 Sk** (príloha D). Návrh na úhradu 50 % škôd spôsobených povodňami v roku 2007 predstavuje spolu sumu **46 373 500 Sk**.

Celkovo sa teda v návrhu uznesenia vlády SR navrhuje uhradiť finančné prostriedky vo výške **62 392 754,8 Sk**.